

Muhulane

Nr 8 (382)

August 2021 (lõikuskuu)

Muhu leht

**KOHTUMINE
KIRJANIKUGA**
Mudlum

Külalisega vestleb Kadri Tüür
Liiva raamatukogus
7. augustil kell 12.00

LIIVA
RAAMATUKOGUS

Vabaõhuetendused Maasilinnal

**Kena Keik! ehk kuidas
saarerahvas suurel mandril
pidus käis**

N, 5. august kl 19

R, 6. august kl 19

L, 7. august kl 14 ja kl 19

P, 8. august kl 14

KOGUVA S. MUHU MUUSEUMI KUNSTITALLIS

**MUHUNE
MEHINE**
avatud E-P 10.17
31. augustini 2021

METALLPUYT MAAL
FOTO GRAAFIKA
TEKSTIIL SÉPIS
SKULPTUUR
NÄITUSMÜÜK

ISSN 1736-289X

9 771736 289007

Suur suvi Muhu Muuseumis

Kunstitalli näituse „Muhune Mehine“ avamine. Pildil Meelis Mereäär ja Kirsten Lillepuu.

Mall Noormets

Heinakuu oli sel aastal tõeline heinategemise kuu, ilm oli ilus ja kohati meie põhjamaa inimese jaoks ehk liigagi kuum, aga see näitas, et meil on siin hea ja ei olegi vaja mujale reisida. 5. kuni 19. juulini tegime koostööd Muhu Noortekeskusega ja andsime tööd noortele malevlastele. Muuseumi alal said paadid, väravad ja ukseid värsket tõrvaõli kihi ning mõned akna-raamid valget värvi ja nüüd peavad need ilmastikule kindlasti paremini vastu. Aitäh tublidele noortele!

Juulis jätkasime muusikaliste laupäevahommikutega. 10. juulil esines Tooma talu õuel Muhu Karmoškaklubi ja 24. juulil folkloorirühm „Uijee“. Muusikalised laupäevahommikud on toredad nii meile endile kui ka meie küllastajatele. Karmoškaklubi esinemise ajal külastas meid grupp rootslasi, kes imetlesid esinejate rahvariideid ja uurisid ikka, millest üks või teine lugu rääkis, kuna lood olid muhukeelsed. Ka augustis teeme veel ühe muusikalise laupäevahommiku ja

hakkavad läbi saama, tuleb hakata koostama erinevaid aruandeid ja esitama uusi taotlusi.

Muuseumis käis juulis päris tublisti küllastajaid, umbes 2500 inimest.

Septembris on tulemas taas üks teaduspäev ja sel korral teeme seda Virtsu koolis. Puudutab see muhulaste väljarännet Läänemaale ja väina ületamist. Täpsemalt kirjutame sellest järgmises lehes.

Ajutised näitused, mida saab muuseumi külastades vaadata:

- Tooma talu endises täkulaudas näitus „Muhu leiutajad”,

- Tooma talu endises sigade laudas näitus „Muhu pruuttekk uues kuues”.

- Kollektsoon JUURKOOD. Kätli Saarkoppel-Kruuser,

- Tooma talu rehalas näitus „Kellad käisid, aga aeg seisis“ (ENSV aeg). Kogu omanik Ivo Kõvamees,

- Tooma talu rehalas näitus „Muhu koolide tõpööpsid”,

- Väljal I korruse fuajees näitus „Muhu vald 30”,

- Välja talu II korruse fuajees näitus „Muhu laps 20. saj”.

Kunstitallis näitus „Muhune mehine”.

Muhu Muuseum ja Kunstitall on avatud E-P kella 10–17ni.

Siret Jõelett

Esinemas folkloorirühm „Uijee” ja Meelis.

Siret Jõelett

Mariliis Õispuu ja Achim Braitschi perre sündis 15. juulil tütar **Arabella** Õispuu.

Kogukondliku turvalisuse toetusvoor

Programmi "Turvalisemad kogukonnad" maakondliku toetusvooru eesmärk on suurendada kogukondlikku algatust turvalise elukeskkonna kujundamises, lähtudes siseturvalisuse valdkonna arengukavadest ja strateegiatest. Toetatakse tegevusi, millega panustatakse kogukonnaliikmete turvalisuse ja ohutuse alaste teadmiste ja oskuste kasvu, vähendatakse riskikäitumist ning arendatakse kogukonnaliikmete osalusel põhinevaid turvalisust ja ohutust tagavaid tegevusi ja teenuste pakkumist.

Taotlejaks võivad olla Eesti Vabariigis registreeritud mittetulundusühingud ja sihtasutused, kelle liikmeks ei ole või kelle asutajaks ei ole riik või kohalik omavalitsus, ning vabatahtlikku päästekomandot pidavad kohalikud omavalitsused, kes saavad olla taotlejaks üksnes vabatahtliku päästekomandoga seotud taotluste puhul.

Taotluse esitamise tähtaeg on **8. august 2021 hiljemalt kell 15.00**. Taotlus koos nõutud lisadega tuleb esitada toetusvooru läbiviijale elektrooniliselt riina.allik@saaremaavald.ee taotleja esindusõigusliku isiku poolt digitaalselt allkirjastatult või paberil ühes eksemplaris taotleja esindusõigusliku isiku poolt omakäeliselt allkirjastatult.

Taotlusvooru avikõlblikkuse periood on 8. juuli 2021 – 1. august 2022.

Täpsemat teavet (taotlemise tingimused ja taotlusvorm) saab valdada kodulehelt, sh www.muhu.ee

Lisateave tel 45 25024, e-mail: riina.allik@saaremaavald.ee

Vallavalitsuse istungitelt

30. juuni

Määrati sotsiaalhoolekandeli hüviti.

Otsustati muuta Võiküla Vahtra ja Haaviku kü-te sihtotstarve tootmismaaks.

Määrati Leeskopa k kü-te lähiaad-ressideks Oolu ja Oolupõllu.

Otsustati korraldada hanked vallavalitsuse ja valla sotsiaaltöö korraldamiseks vajalike sõidukite kasutuse- rendile võtmiseks. Kinnitati hanke- dokumendid ja moodustati komisjon edukate pakkumuste väljaselgitamiseks.

Otsustati lõpetada väikehange "Muhu Põhikooli hooneosa lammutamine" lepinguta, kuna võitja loobus hankest, ja korraldada uus väikehange.

Väljastati projekteerimistingimused Mäla k Põllu mü üksikelamu ja abihoone ehitusprojekti koostamiseks.

Väljastati ehitusluba Pädaste k Jaagu mü puurkaevu rajamiseks.

Kinnitati avalike ürituste sarja "DJ õhtud Muhuritos" toimumine Muhu Tänavatoidu alal 10., 17., 24., 31. juulil ning 7. ja 14. augustil.

14. juuli

Otsustati eraldada munitsipaalaluruum.

Määrati sotsiaalhoolekandeline hüvitis.

Otsustati jagada Kallaste k Veski kü-

Veski ja Veskimäe, ühtlasi tühistati Muhu Vallavalitsuse otsus nr 182, 12.5.2021.

Väljastati projekteerimistingimused:

- Lõetsa k Täkutalli mü loomakasvatushoone ehitusprojekti koostamiseks,
- Pädaste k Sarapiku mü tehnosüsteemidega üksikelamu ehitusprojekti koostamiseks,
- Tamse k Mäeotsa mü üksikelamu ja abihoone ehitusprojekti koostamiseks.

Väljastati ehitusluba:

- Kuivastu k Käsperi mü puurkaevu rajamiseks,
- Lõetsa k Metsa mü puurkaevu rajamiseks,
- Kallaste k Kadakaaru mü puurkaevu rajamiseks,
- Päelda k Madise mü puurkaevu rajamiseks,
- Vahtraste k Nurme mü üksikelamu püstitamiseks,
- Vahtraste k Sireli mü üksikelamu püstitamiseks.

Koostöölaskati puurkaevu asukoht:

- Kallaste k Mihkli-Aadu mü,
- Raugi k Kasekivi mü.

Võiküla-Muhu-Orissaare 110 kV õhuliini laiendamiseks Muhu Vallavalitsuse poolt 26.6.2019 väljastatud projekteerimistingimuste tühistamiseks esitatud vaie jäeti rahuldamata, vaide esitajale koostati sisuline vastus.

Kinnitati väikehanke nr 238795 "Muhu Põhikooli hooneosa lammutamine" tulemused: parim pakkuja OÜ Eldostar.

28. juuli

Määrati sotsiaalhoolekandeline hüvitis.

Kehtestati Liiva kaupluse detailplaneering.

Määrati Vahtraste k kü lähiaad-ressiks Vahtra.

Väljastati projekteerimistingimused Lehtmetsa k Kohtuelu mü suvila ehitusprojekti koostamiseks.

Väljastati ehitusluba:

- Simiste k Kõrkja-Lahe mü 6,24 kW päikeseelektrijaama püstitamiseks,

- Liiva k Nurmiku mü korterelamu püstitamiseks,

- Pallasmaa k Matsi mü puurkaevu rajamiseks,

- Nõmmküla Tõnu-Ado mü puurkaevu rajamiseks.

Otsustati seada sundvaldus avalikes huvides vajaliku tehnovõrgu talumiskohustuse kehtestamiseks Ridasi k Jüri kinnistule Elering AS kasuks uue 110 kV pingega elektriõhuliini talumiseks.

Koostöölaskati puurkaevu asukoht Simiste k Kevade tee 3 mü-l.

Väljastati ehitusluba Simiste k Kevade tee 3 mü üksikelamu, sauna ja abihoone püstitamiseks.

Detailplaneeringu teade

Muhu Vallavalitsus kehtestas 28.7.2021. a korraldusega nr 266 Liiva kaupluse detailplaneeringu.

Planeering hõlmab Muhu vallas Liiva külas asuvaid Konsumi (47801:004:0280), Tõnise (47801:004:0343) ja Liiva kauplus (47801:001:0504) katastriüksuseid. Planeeringuala suurus on 10 035 m².

Detailplaneeringu eesmärgiks on katastriüksuste liitmine, ehitusõiguse ja arhitektuursete tingimuste määramine hoonete rajamiseks, katastriüksuse sihtotstarbe määramine, liikluskorralduse põhimõtete, tehnovõrkude, trasside ja tehnorajatiste asukoha, hoonestuse ja haljastuse põhimõtete ja servituutide vajalikkuse määramine ning keskkonnatingimuste seadmine planeeringuga kavandatu ellu-

viimiseks.

Detailplaneeringuga nähakse ette kauplusehoone taarapunkti laiendamine ning prügimaja rajamine olemasoleva kauplusehoone laienduseks ning perspektiivne kaubandus-teenindusfunktsiooniga lisahoone (sealhulgas varjualused, paviljonid jms) rajamine.

Detailplaneeringu avalik väljapanek toimus 11.6. – 30.6.2021 ning väljapaneku tulemuste arutelu toimus 22.7.2021. Avalikul väljapanekul tehti ettepanek täiendada planeeringut haljastust ja kõnniteid puudutavas osas. Avaliku väljapaneku tulemusena täiendati planeeringu seletuskirja nimetatud osas. Planeeringu põhilahendust ei muudetud.

Planeeringu elluviimine võimaldab ala asukohapotentsiaali paremini ja efektiivsemalt kasutada,

omades positiivset majanduslikku mõju. Planeeringu elluviimisega ei kaasne negatiivseid sotsiaalseid ja kultuurilisi mõjusid ega mõjusid looduskeskkonnale.

Planeeringu kehtestamise korraldusega saab tutvuda lahtiolekuaegadel Muhu vallamajas ja aadressil www.muhu.ee/Dokumentideregister

Täiendav teave tel 453 0680, maa@muhu.ee

Muhu Vallavalitsus teavitab detailplaneeringutest valla kodulehel, maakondlikus lehes, valla teadetetahvlil ja üldjuhul ka ajalehes Muhulane (kui ilmunissagedus võimaldab). Lisaks on võimalus tellida endale teavitused meilile. Selleks palume saata meililistiga liitumise soov aadressil maa@muhu.ee

Covid-19 vastu vaktsineerimine on avatud kõigile inimestele, kes on vähemalt 12-aastased. Vaktsineerimiskabinetid ootavad inimesi nii registreeritult kui ka elavas järjekorras. Vt www.vaktsineeri.ee ja küsi lähemalt riigi infotelefonilt 1247. Vaktsineerimiseks saab aja broneerida digiregistratuuris www.digilugu.ee või telefonil 1247. Vaktsineerimise kohta leiad lisateavet ka valla kodulehelt.

Muhu vald ostab Väikesaarte programmi toel vallale **hüdrokopteri**, et pidada ühendust väikesaartega, eriti talvise Kesselaiuga, kirjutas 6. juuli Saarte Hääl.

Liival algas **ärihoone** ehitus, kuhu loodab ruumid rentida ka Muhu vallavalitsus, andis teada 17. juuli Saarte Hääl.

Muhus tegutsema hakanud **Toidupangast** kirjutas 10. juuli Saarte Hääl ja 26. juuli Meie Maa.

Karjamaa kümnevõistlus 2021

Viies Karjamaa kümnevõistlus - väike juubel - toimus 17. juulil. Karjamaa kümnevõistluses tuleb hakkama saada kümne pisut veidra ja maalähedase kergetõustiku ala tõlgendusega, milleks on 60 m puupakkudel jook, paigalt kauhushüpe, kiviaiakivi heide, karjapoiss, 300 m karjamaastikujooks, 60 m kadakatõkkejooks, saarepuuseibi heide, kaikhüpe, malakavise ja 1000 m jook merre.

Seekordsest katsumusest võitis osa kokku 31 võistlejat, nende hulgas 9 vaprat naist. Osalejaid oli lisaks muhulastele ja saarlastele ka mujalt Eesti nurkadest, sh Lääne- ja Lõuna-Eesti maakondadelt, Tartumaa ja Viljandimaalt.

Meeste esikolmiku moodustasid **Rauno Liitmäe** Viirakulast (9428 p), Laheküla esindaja **Ranno Koorep** (8335 p) ning **Ott Martens** Viljandist (7930 p). Naiste hulgas võitis **Maarja Põldoja**

Tornimäelt (5659 p), talle järgnesid koduküla Pallasmaa esindaja **Hele Liise Pallas** (4231 p) ja **Ketre Kirs** Kanissaarest (4130p).

Suur-suur tänu kõikidele osalejatele ja kaasaalajatele, muidugi ka abistajatele ja toetajatele!
2022 jälle!

Koit Simso
Pilt: Timo Saabas

Muhu VIII lahtised tennisevõistlused

Sel aastal toimusid Muhu VIII lahtised tennise meistrivõistlused paarismängus 31. juulil ja nagu ikka Tamsel Renee Buschi tenniseväljakul.

Peale keerulisi piirangute aegu oli kõigil suur soov ja kirk jälle ennast proovile panna.

Ilm oli seekord väga armuline ja ainult korra tuli võistlus katkestada vihma tõttu.

Sportlasi tuli tervitama ka Muhu vallavanem Raido Liitmäe.

Kokku oli neli alagruppi ja 24 osalejat, mängud olid tasavägised ja võidud tulid pika ja pingelise võitluse tulemusena.

Väga tasavägiseks kujunenud võistlusel saavutasid esikoha Siim ja Luukas Aben.

Teisele kohale tulid Heidi ja Indrek Lember ning kolmandale kohale Elo Kuum ja Valdo Toome.

Samas toimus ka noorteturniir, kus osales ka väga erinevas vanuses osavõitjaid.

Turniiri lõputseremoonia toimus sealsamas tenniseväljakutel autasustamise ja tordisõõmisega.

Suur tänu korraldajatele ja tühtlasi avaldame suurt tänu abi ja toetuse eest turniiri toetajatele, keda oli sel aastal rekordarv: Muhu vald, Rene Busch, kosmeetikafirmad Eucerin ja Larosche Posay, Tallink, Nami Namaste, Muhu Seikluspark, Bottengarn, Piiri Taaskasutus-

keskus, Muhu Puidukoda, Muru-Craft, KuldaArtur, Muhu SUP, maitstva värsketõkka supi keetnud Reet Muhust ja tordi tegija Maarja ja Meite Mekk.

Tennisesõber Linnuselt
Ilmari Kuusaru

Võitjaid.

Volikogu liikmeks kandideerimine

On valimiste aasta! Pühapäeval, 17. oktoobril, valitakse uus Muhu Vallavolikogu koosseis järgneva neljaks aastaks. Ettevalmistavad toimingud on juba käimas, on moodustatud:

- valla valimiskomisjon, määratud valimiskomisjoni tööaeg (info www.muhu.ee/valla-valimiskomisjon)
- valimisjaoskond, asukoht Hellamaa külakeskus (Muhu Vallavalitsuse määrus nr 2, 26.5.2021),
- valimisringkond (Muhu 1 ringkond, mis hõlmab kogu Muhu valla territooriumi).

Kinnitatud on uue valitava volikogu koosseisu liikmete arv – 15 liiget (valimisringkond on moodustatud ja koosseisu liikmete arv kinnitatud Muhu Vallavolikogu otsusega nr 183, 17.6.2021).

Alates 18. augustist 2021 algab kandidaatide registreerimiseks esitamine ja see võimalus kestab kuni 7. septembrini 2021 kella 18.00-ni. Samal kuupäeval (18.8) algab ka valimisliitude registreerimine, mis kestab kuni 2. septembrini 2021. Valimisliidud ja kandidaadid esitatakse registreerimiseks valla valimiskomisjonile. Täiendav teave kandideerimise kohta on leitav Riigi Valimiste teenistuse lehel www.valimised.ee (Kohalikud valimised 2021 – Kandideerimine).

Kandideerimisõigus on hääleõiguslikul Eesti kodanikul ja Euroopa Liidu kodanikul, kes on saanud hiljemalt 12. septembriks 18-aastaseks ja kelle rahvastikuregistri järgne aadress on 1. augusti 2021. a seisuga Muhu vald.

Kõik vallakodanikud, kes soovivad kuuluda järgmisse Muhu valla esinduskogusse, et oma teadmiste, tegevuse ja hea tahtega panustada Muhu valla elu korraldamisse ja juhtimisse, teil on see võimalus!

Valla valimiskomisjoni esimees

Väinatammi veemulkuude rajamisest hakati rääkima juba sada aastat tagasi ja 15. juuli Saarte Hääle digileht tegi tammi ajaloo põhjaliku ülevaate, kuna Väina tammi avamisest möödus 125 aastat. Plaan rajada 28-meetrine raamsild võeti ministri külaskäiguga seoses jutuks 6. juuli Saarte Hääles.

18. Muhu jooksu juhend

Muhu jooksuga pakume jooksuhuvilistele ja tervisesportlastele suviseid võistlemisvõimalusi Muhumaal. Jätkame Muhu jooksu pikaajalist traditsiooni ja tutvustame Muhu saart.

I Korraldamine. XVIII Muhu jooksu korraldavad Muhu Vallavalitsus ja Spordiklubi Muhu koostöös erinevate koostööpartneritega.

II Aeg ja koht. Muhu jooks toimub laupäeval, 14. augustil 2021. Stardi- ja finišipaik on Liiva külas Muhu Spordihalli juures. Start kell 11.00

AJAKAVA: kell 10.50 põhijooksu soojendusvõimlemine

11.00 põhijooksu start

11.10 rahvajooksu soojendusvõimlemine

11.20 rahvajooksu ja matkajate start

13.10 lastejooksu soojendusvõimlemine

13.15 lastejooksu start

13.45 autasustamine

III Distsantsid. Muhu jooksu distantsideks on põhijooksul poolmaraton 21,1 km, rahvajooksul 6,3 km ja lastejooksul 250 m. Rahvajooksule ootame osalejaid ka matkama ja kõndima. Rajad kulgevad valdavalt asfalt- ja kõvakattega pinnastel.

3.1. Rahvajooks - jooksu pikkus on 6,3 km. Start ja finiš Muhu Spordihalli kõrval Liiva staadionil kell 11.20. Trassil on üks joogipunkt + jook finišis.

Marsruut: Liiva staadion – Liiva küla – Liiva-Piiri kergliiklustee – Viira küla – Piiri küla – pöörde tagasi Liivale ümber Jahimaja – Vanamõisa tee – Liiva-Piiri kergliiklustee – Viira küla – Liiva küla – Liiva staadion.

Rahvajooksule ootame ka matkajaid!

3.2. Põhijooks – jooksu pikkus 21,1 km (poolmaraton). Start (ja finiš) Muhu Spordihalli kõrval Liiva staadionil kell 11.00. Trassil on neli joogipunkti + jook finišis. Marsruut: Liiva staadion – Liiva küla – Liiva-Nõmmküla maantee – Nõmmküla-Pallasmaa küla tee – Nõmmküla-Viira maantee – Rinsi küla – Viira küla – Liiva küla – Liiva staadion.

Matkajaid distantsile ei lubata!

3.3. Lastejooks (2014 ja noorematele) – jooksu pikkus ca 250 m. Jooks toimub Liiva staadionil.

IV Registreerimine. Muhu jooksu eelregistreerimine toimub Liiva turismiinfopunktis ja elektrooniliselt valla kodulehel www.muhu.ee kuni 12. augustini kell 18.00- ni. Kodulehe kaudu registreerunutele väljastatakse rinna- ja kiibid jooksval Liiva turismipunktis (kuni 13. augustil

Loe edasi lk 5.

Suure Väina püsiühendusest

Eriplaneeringu olemus

Vabariigi valitsus on algatanud Suure väina püsiühenduse eriplaneeringu. Planeeringu koostamist ja keskkonnamõtjude strateegilise hindamise (KSH) läbiviimist korraldab Rahandusministeerium. Riigi eriplaneeringu ja KSH algatamise eesmärk on kavandada püsiühendus (sild või tunnel) üle Suure väina mandrilt Muhu saarele. Koos püsiühendusega kavandatakse selle toimimiseks ja turvalisuse tagamiseks vajalik taristu.

Püsiühenduse rajamisega soovitakse tõsta piirkondade konkurentsivõimet ning vähendada ääremaastumist.

Väga oluline on ka see, et riigi eriplaneeringu koostamise ja selle mõjude hindamise läbiviimise käigus selgitatakse välja, kas püsiühenduse rajamine silla või tunneli näol on kirjeldatud eesmärgid silmas pidades võimalik või on **otstarbekaim praamiühenduse jätkamine**. Silla või tunneli alternatiivi eelistuse selgumisel koostatakse mereala ja maismaad hõlmav terviklik ruumilahendus püsiühenduse ja sellega funktsionaalselt koos toimivate ehitiste (kergliiklusteed, kommunikatsioonid, juurdepääsud jmt) tarbeks.

Käesoleval hetkel on planeeringu koostamine alles algusjärgus. Koostatud on planeeringu lähteseisukohad ja väljatöötamise kavatus, millega on kõigil huvilistel võimalik tutvuda ning mille osas on võimalik esitada omapoolseid ettepanekuid. Avalikustamine kestab 12. juuli 2021 – 10. september 2021. Planeeringu materjalidega on võimalik tutvuda elektrooniliselt Rahandusministeeriumi veebilehel ja paberkandjal Muhu vallamajas. Viide materjalidele on toodud ka Muhu valla kodulehel teadete all.

Nimetatud dokumentide kohta saab ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi esitada kuni 10. septembrini 2021 (k.a) aadressil Suur-Ameerika 1, Tallinn või e-posti teel: info@rahandusministeerium.ee

Planeerimisega seadusega on antud kõikidele huvitatud isikutele võimalus planeeringumenetlustes kaasa rääkida - avalikud väljapanekud on koht ja viis, mille kaudu oma seisukohad otsustajateni viia.

Planeeringu lähteseisukohad on eelkõige ülesandepüstitus asukoha eelvaliku koostamise etapile, mille eesmärgiks on sobivaima alternatiivi leidmine. Selleks hinnatakse

alternatiivide mõju nii looduskonnale, sotsiaal-majanduslikele kui ka kultuurilistele näitajatele. Kõikide kriteeriumide hindamisel hinnatakse lisaks silla või tunneli alternatiivile paralleelselt ka praamiühendusega (sh parendatud praamiühendusega) jätkamise mõjusid.

Eriplaneeringu esimese etapi lõpuks peaks selguma, milline püsiühenduse alternatiiv on sobivaim. **Samas võidakse analüüsida tulemusel jõuda ka järeldusele, et kõige õigem on jätkata praamiühendusega.**

Head muhulased!

Kutsume teid aktiivselt osalema eriplaneeringu menetlemise protsessis ja avaldama oma arvamust – see on oluline meie edaspidise elukorralduse ja -keskkonna, meie tuleviku osas.

Kuigi eriplaneeringu lähtematerjalides ja senistes aruteludes on toonitatud võimaliku rajatava püsiühenduse kasulikkust kogu maakonnale ja piirkonna konkurentsivõimele, siis tegelikult mõjutab ju võimalik loodav püsiühendus kõige suuremal määral muhulaste elu-olu.

Juba praegu, kaugelt enne võimaliku püsiühenduse loomist, on kehtivas Muhu valla üldplaneeringus toonase Maanteeameti (Transpordiameti) ettepanekul reserveeritud kolm 300 m laiust trassikoridori. Üldplaneeringu kehtestamise ajaks ei olnud otsustatud ühegi konkreetse variandi kasuks, mistõttu lisati seletuskirja tingimus, et kui trassivalik selgub, jääb kehtivaks reserveering vaid valitud trassikoridoril. Täna on üldplaneeringu kehtestamisest möödas pea 13 aastat, kuid selgust trassikoridori osas ei ole endiselt ning maaomanikud on teadmatutes, kas ja kuidas nad oma maad kasutada saavad. Ka ei ole osutunud võimalikuks sillatrasside reserveeringuid tühistada.

Arusaamatuks jääb eriplaneeringu lähteseisukohtades toodud lause, et püsiühenduse üheks peaeesmärgiks lisaks tõhusale ja pidevale ühendusele ning sellest tulenevale majanduskasvule on säilitada ja tugevdada piirkonna unikaalsust ning loodus-, sotsiaal- ja kultuurilist eripära, tagamaks jätkusuutlikkust looduskeskkonna ja sotsiaal-majandusliku keskkonna seisukohast!

Täname kõiki inimesi, kes aktiivselt osalesid ministeeriumi poolt korraldatud matkal praegu väljapakutud silla või tunneli maaletoleku aladele, samuti neid aktiivseid muhulasi, kes osalesid eriplaneeringu lähteseisukohtade ja mõjude hindamises, sh keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse tutvustüritusel Hellamaa külakeskuses. Nii matkal kui ka püsiühenduse eriplaneeringu arutelul väljendus selgelt muhulaste mure oma elukeskkonna pärast, väga hea näide on kasvõi praegu dokumentidesse kinnistatud püsiühenduse võimalikud asukohad. Nii tundub paberil olev trassikoridor Kuivastu külas justkui loogilises asukohas, aga reaalsuses kandub see tegelikult Kuivastu sadama läheduses olevate taludeeni. Väga kõvasti mõjutab see ka Kuivastu küla vanemat asustust, sama on ka Võiküla läheduses reserveeritud võimalike püsiühenduse trassi asukohtadega.

Võimaliku püsiühenduse (sild või tunnel) rajamise või mitterajamise küsimus ei saa ega tohi olla ühegi üksikisiku, vallavalitsuse või -volikogu seisukoht ja otsus – see on meie ühine teema, arvamus ja soov ning meie tulevik.

Veelkord: olge head, muhulased, palun kasutage seadusega antud võimalust planeerimise protsessis kaasa rääkida ja avaldage avalike väljapanekute käigus aktiivselt oma seisukohti püsiühenduse rajamise osas. Ettepanekud ja avamusd palume esitada Rahandusministeeriumile eelpool toodud kontaktidele. Ükski arvamus ja ettepanek ei saa olla vale! Praegu on selleks õige aeg ja kui meie arvamusd ning jutt jäävad meie oma teada, sosinaks, siis pärast kiruda ja kahetseda on hilja! Kuna praeguse ajakava kohaselt oleks püsiühenduse eeldatav rajamine võimalik 15–20 aasta pärast (kui selgub, et sild või tunnel on võimalik rajada ning peaks leitama rahastusmudel), siis väga vajalik oleks ka meie noorte arvamusd püsiühenduse osas – on ju nemad just need, kes viivad meie elu edasi ja on aktiivsed sel tulevasel ajajärgul.

Raido Liitmäe
vallavanem

Pille Tamm
maa- ja planeeringunõunik

18. Muhu jooksu juhend

Algus vt lk 4.

kell 16.00-ni) või jooksupäeval sekretariaadis.

Muhu jooksu sekretariaat asub Muhu Spordihallis, kus jooksupäeva hommikul toimub registreerimine ja rinnanumbrite väljastamine kell 9.00.–10.30.

Registreerimine lõpeb 30 min enne starti!

Lastejooksu registreerimine toimub Liiva staadionil kuni kella 13.00-ni.

V Osavõtumaks. Osavõtumaks on kehtestatud kõikidele jooksudistantsidele, s.o 6,3 km ja 21,1 km. Osavõtumaksust on vabastatud osalejad sünniaastaga 2003 ja hiljem sündinud.

Osavõtumaksu ei ole kehtestatud lastejooksust osalejatele! Osaleja loobumisel osavõtutasu ei tagastata!

Põhijooksu (21,1 km jooks) osavõtumaksu suurus on eelregistreerimisel 5,00 eurot, jooksupäeval

kõigil 10,00 eurot (tasumine sularahas).

Rahvajooksu (6,3km jooks ja matkamine) osavõtumaksu suurus on eelregistreerimisel 3,00 eurot, jooksupäeval kõigil 5,00 eurot (tasumine sularahas).

Tasuda saab sularahas võistluspäeval kohapeal või eelregistreerimisel Liiva turismiinfopunktis või ülekande korras 12. augustini kell 18.00 Muhu Vallavalitsuse arveldusarvele nr. **EE78220001120228703** (Swedbank). Selgitusse märkida sõna jooks ja jooksja nimi, distants ning sünniaasta (nt. Jooks, ANTS KARU, 21,1 km, 1985).

VI Osavõtjad. Osalema on oodatud kõik jooksuhuvilised, rahvajooksule ka tervisesportlased, kes läbivad distantsi kõndides või matkates. Lastejooksust osalejatele aega ei võeta ning paremusjärjestust ei selgitata.

[Vanuseklassid vt kodulehelt]

Osavõtja meelepea:

- riided ning kotid saab jätta Muhu Spordihalli riietusruumidesse ja saali; number tuleb kinnitada rinnale ja number peab olema finišeerides nähtav;

- pesemisvõimalus pärast jooksu Muhu Spordihallis;

- jooksu finišis ära unusta tagastada jooksukiipi!

- **Iga jooksust osavõtja vastutab oma tervisliku seisundi eest ise.** Esmaabi on võimalik saada finišis ja jooksudistantsidel saadab osalejaid med. teenistuse auto.

- Praami pealt tulijad saavad sõiduvahendi jätta Virtsu ja kasutada tasuta bussiteenust Kuivastu – Liiva – Kuivastu. Väljumine Kuivastust kell 9.50 ja Liivalt orienteeruvalt kell 14.15.

VII Autasustamine. Jooksu parimate autasustamine toimub orien-

teeruvalt kell 13.45 finišipaigas. Põhijooksu ja rahvajooksu üldarvestuse kolme parimat mees- ja naisjooksjat autasustatakse eriauhinna ja diplomiga.

Eriauhinna ja diplomiga autasustatakse ka mõlema jooksudistantsi kõikide vanuseklasside kolme parimat.

Kõiki lastejooksus osalejaid autasustatakse diplomi ja maiustusega. Kõik lõpetajad saavad Muhu jooksu mälestusmedali.

Eriauhinnad: aktiivsemale Muhu külale, samuti mõlema distantsi parimatele Muhu jooksjatele (mees, naine, tüdruk, poiss, noormees, neiu, naisseeniior, meesseeniior).

Kõigi jooksust osavõtjate vahel loositakse välja peaauehind – jalgratas.

VIII Info SK MUHU (Kalev) tel: 5065161, Muhu Vallavalitsus (Raido) tel: 5082776.

1941. aasta küüditamine Muhus

Vt Muhulane nr 6 ja 7/2021

Täpsustusi

Kask, Vassili – arreteeriti 24.02.1941 (mitte 24.07.), perekond küüditati 14.06.1941

Mundi, Mihhail – eesnime õige kuju Mihail; arreteeriti 14.06.1941, suri 04.01.1943 (mitte 04.02.) Sverdlovski obl Turinski raj Fabritšnoje asulas (andmed 1970-ndatel välja antud surmatunnistustelt; 1990ndatel välja antud surmatunnistusel on surmakohaks märgitud Tavda linn)

Mundi, Anastassia – eesnime õige kuju Anastasia; vabanes dets 1946 (mitte 1956)

Mundi, Viktor – vabanes 1946 (mitte 1956)

Mundi, Silja – sünniaeg 07.04.1937 (mitte 1938)

Mundi, Lembi – sünniaeg 26.09.1940 (mitte 25.09.)

Pärtel, Inga – eesnime õige kuju Inge (abielus Kuresson, 15.06.1940 – 30.05.1987)

Raid, Leida ja Saarväli, Leida on sama isik – Vanamõisa Uuelu Ivan Saarväli tütar Leida Saarväli (abielus Raid, 25.01.1930 – 14.12.2019).

Küüditamisest on mulle rääkinud vanaema Anastasia Mundi, ema Silja Grünberg ja onu Viktor Mundi ning teised Muhust küüditatud: Margarita Pärtel, Leida Raid (end Saarväli), Juuli Kask, Külli Väli (end Kask) ja Doris Kees (end Perli); samuti külarahvas: Lepiku

Paali Erna Prei (end Allik), Põitse Pärna Kusti (Augustin Kolk), Külasepa Kingissepa Iida (Sinaida Keinast), Külasepa Mäe-Pärdi Juula Kand ja Voldemar Kand, Külasepa Kesküla Vassel (Vassili Kolk) jt.

Mihail Mundi pere küüditamisel 14.06.1941 osalesid Liiva Jaani Vassili Raunmägi (1941 Muhu valla täitevkomitee aseesimees) ja Laimjala vallast Kapra külast Aadu talust pärit Orest Särel (1941 Muhu miilits), aktsiooni juhtis NKVD kaastöötaja juut Tšikov. Mihklilt olevat küsitud: Kus on teie kuld ja uued ülikonnad? Mihkel andis ära tsariaegse 10 rublase kuldümündi, mille juut oma tasku pistis. Arreteerimise määrusele kirjutas alla Saaremaa NKVD ülem Vassili Riis. Arreteerimisel koostatud läbiotsimise aktis märgitakse ühe hõbedast kahvli ja mõne Eesti Vabariigi mündi konfiskeerimist, kuldümündist pole sõnagi. Sama autoga viidi ära ka apteeker Valfried Perli ja kooliõpetaja Anton Pärteli pered. Mihkli õetütar Lepiku Paali Erna Allik oli Mundi peres lapsehoidjaks ja küüditamise ööl samuti Liiva veskis, temal kästi koju minna. Auto Liival kinnivõetutega sõitis Mäe-Toomale, kust võeti peale Mihkli poeg Viktor ja taheti kaasa võtta ka 70-aastast nänne (Mihkli ema Ekateriina Mundi). Anni oskas vene keelt ja ütles: mis te temast kaasa võtate, ta on ju nii vana ja sureb varsti siingi ära. Seepeale

olevat juut öelnud „Pust umrjot zdes!” [“Las siis sureb siin!”] ja nänn jäeti maha (ta elas siiski veel üle 10 aasta, jõudis ära oodata Mihkli pere tagasituleku ja suri Mäe-Toomal 1952).

Liiva veskis töötasid lisaks Mihklile ka palgalised mõldrid. Paar päeva töötas veski nende juhtimisel edasi, kuid siis juhtus seal mingi viga, mida keegi parandada ei osanud, ja veski jäi seisma. Mihail Mundi vara hooldajaks määrati tema tädipoeg, Külasepa Kesküla Mihail Kolk, kuid küüditamisel jäid ukseid lahti ja osa vara kanti laiali. Ülejäänud vallasvara müüdi võimude poolt korraldatud oksjonil maha. Saksa ajal anti käsk Mundi asjade tagastamiseks ning osa varast toodigi tagasi Mihail Kolga kätte Keskülasse, kust Venemaalt tagasi jõudnud pere selle hiljem kätte sai.

Orest Särel oli koos isa ja vennaga varjanud kommunist Aleksander Ellamit, pärast Ellami tabamist (1933) said nad selles eest vanglakaristuse. Saksa vägede tulekul lasti Särel Muhus maha.

Pealekaebajateks olevat olnud ka Liiva Opmani Aleksei Hals ja Külasepa Ennu Maksim Kolk. Aleksei Hals oli Liiva kooli teenija poeg (teda kutsuti ka Koolimaja Alle), ta olevat olnud komnoor ja hävituspataljonis ning Saksa vägede tulekul sündanud Liival Mundi veski. Maksim Kolk (1884–1941) ehk Ennu Madis oli uusmaasaaja ja

omastas küüditatute vara. Ta olevat esitanud kaebuse Külasepa Kingissepa pere peale, kes küüditatavate nimekirja kanti. Selle nimekirja olevat pärast Ivan Kolga ja Mihkel Kipperiga juhtunud mootorrattaõnnetust enda kätte saanud ja kõrvaldanud Linnuse Tõnu Vassili Noot.

Vassili Raunmägi, Aleksei Hals ja Maksim Kolk hukati Saksa okupatsiooni ajal 1941. a Saaremaal Loode metsas.

Minu vanavanemate Mihail Mundi (1891–1943) ja Anastasia Mundi (end Maripuu, 1904–1988) pulmapildil (vt pöördel) on lisaks neile veel kolm 1941. a Muhust ja Saaremaalt küüditatud abielupaari:

Paremal istuvad Muhu kooliõpetajad Anton Pärtel (1912–1942, Kaitseliidu Muhu kompanii pealik) ja Margarita Pärtel (end Reiert, 1910–1995).

Seisavad (vasakult esimene) Muhu arst Dmitri Golubjatnikov (1896–1942) ja (samas reas vasakult neljas) Selma Golubjatnikov (1900–1990, Naiskodukaitse Muhu jsk esinaine).

Paremal taga seisavad Muhu konstaabel Artur Vahi (1902–1941) ja Saale Vahi (1905–1995).

Mundid ja Pärtelid küüditati 14.06.1941 Muhust, Vahid Põide vallast ja Golubjatnikovid 01.07.1941 Kuressaarest.

Edgar Grünberg

Mälestame Otsa Lembitut

Ivo Linna: Ega ma ju, kes ma olin Lempisist 10 aastat vanem, ei kujutanud ette, et elu teises pooles võib tekkida mõni uus sõber. Olin Muhus juba mõnda aega elanud, kui me tutvusime, ja sellest arenes üks väga tore sõprus. See ei olnud mingi ühe-päeva-tutvus. Mida aeg edasi, seda rohkem hakkasin hindama ühte tema iseloomujoont: ta oli lõpmatult positiivne, ei mingit virisemist - ja need naljad, mis ta oma jutu sisse põimis! See, kuidas ta rääkis Muhu inimestest - tuli keegi jalgrattaga vastu või tervitasime poes kedagi - igaühe kohta oli tal mingi jutt: vaat see oli mu klassikaaslane, kes on kelle mees või kelle naine. Aga ta esitas neid jutte pagana vaimukalt, mina naersin, et kõht kõveras, tema ainult muigas oma jutu peale.

Mis oli tema juures veel väga tore - ma õppisin tema käest palju muhu keele sõnu, aga tema käest julgesin küsida ka, mis see või teine asi tähendab.

See oleku küsimus on selline, mis tekib vähestega - tajud esimesest hetkest, et selle inimesega kohe klapi. Ei lugenud vanusevahe ega muud mitte midagi.

Kummardan ta ees siiani, et ta tuli alati appi, kui mul oli vaja mingit tööd teha. Ma ikka pakkusin, et ma toon ja viin sind autoga; ta ütles, et mis see 15 km siis on, tuli jalgrattaga, aitas mind kõvasti ja sõitis pärast jälle rattaga koju tagasi. Kõige paremgi tahtmise juures - temast on meenutada ainult positiivset. Oma tööperioodi järel mandrilt tulles ma ootasin alati

kohtumist Otsa Lempsiga, helistasin talle, kas tal on vaja poodi minna, mitmeid kordi käisime koos Kuressaares. Need kohtumised olid palsam minu väsinud hingele.

Ivo Linna meenutuse pani kirja Kadri Tüür

Otsa Lembit oli Külasega sega- ja meesrühma asutajaliige, pika-aegne tantsija. Meie Lempsuks jäi ta ka siis, kui tervis enam tantsida ei lubanud. See tema legendaarne "maa'p tia..."

Muheda huumoriga, omas tempos (ehk kiirusta aeglaselt), trennis alati kohal ja mõttega kaasas, esinemistest rääkimata. Tants sobis talle. Kui oli vaja vähendatud koosseisus keerukamaid tantsu- või üllatusnumbreid esitada, võisin Lembituga arvestada. Samuti

haarati ta Külasega lauluansambli ning näitemängude kampa.

See, et Lempsul oli tavaliselt pisike "samm sees", selgus ühes proovis, kui tal kohe mitte midagi ei õnnestunud. Sel päeval oli ta lihtsalt tutt-kaine. Samas ma ei mäleta ühtegi esinemist, kus ta meid napsu pärast alt oleks vedanud. Ta teadis oma mõdu ja vastutust.

Mul ei meenu meie ühisele ajale tagasi vaadates, et Lembit oleks olnud kuri, ärritunud või konfliktne - ta pigem kulges mõnusalt kaasa ja tundus, et talle meeldis...

Nüüd seilab ta sama muhedalt meiega taevaste vetel. Ole sa tänatud, Otsa Lemps...

Külasega seltsingu nimel
Silla Mall

1941. aasta küüditamine Muhus

Loe ka eelmiselt leheküljelt.

Pulmapilt 9.6.1935. Kõige ees: Lepiku Paali Ivan Allik (peigmehe õemes), Lalli Mihkli Mihail Pruul, Kapipõllu Mulgi Aleksander Palu, tema ees küljega Külasega Kesküla Mihail Kolk, ? (pillimees) ja Liiva Jüri Tõnu Saaremäel.

Istuvad: Ivan Mundi (peigmehe vend) ja tema abikaasa Aide, Ekateriina Mundi ehk Mäe-Tooma nänn (peigmehe ema), Mihail Mundi ja Anastasia Mundi (peigmehe õde), ?, Feliks Pool (pruudi õemes) ning Margarita Pärtel (Reiart) ja Võiküla Pärdi-Juri Anton Pärtel. Seisavad esimeses reas: Dmitri Golubjatnikov, Ludmilla Mundi (peigmehe tütar), ? (Mäe-Tooma suliline?), Selma Golubjatnikov, Maria Pool (pruudi õde), Piiri Paasi Salme Pajur (Paas) ja Karl Pajur, Paenase Tõnise Raissa Vaga, ? (Mõisaküla Laasuga Lembit Kolk?), Piiri Helmi Vaga (Väärtnõu) ja Vassili Vaga, Paenase Tõnise Maara Vaga (?) ja Madis Vaga, ?.

Seisavad teises reas: ?, ? (kas esimest on tundmatud), nende taga seisab Külasega Mäe-Pärdi Vassili Kand, Paenase Tõnise Andres Vaga ja Juula Vaga (Peegel), Helmi Võlma (Riisik), Margarita Schitikov, Juliana Kaasik (pruudi õde) ja Vladimir Kaasik ning Saale Vahi ja Artur Vahi (nemad on teiselt pildilt välja lõigatud); nende kõrval keldri peal külitab pruudi vend Nikolai Maripuu.

Pildil olijatest küüditati 1941. a Mihail ja Anastasia Mundi, Margarita ja Anton Pärtel, Saale ja Artur Vahi ning Dmitri ja Selma Golubjatnikov. Sõja ajal põgenesid läände Mihail Pruul, Mihail Kolk, Ivan ja Aide Mundi, Selma Golubjatnikov, Raissa Vaga, Lembit Kolk, Maara Vaga (hiljem läks Ameerikasse ka tema mees Madis Vaga), Andres ja Juula Vaga, Juliana Kaasik ja Nikolai Maripuu.

Pildi teisel eksemplaril on ka otsene seos küüditamisega. Endise Muhu konstaabli Artur Vahi pere elas Venemaal Ki- rovi oblastis meie perega ühes toas (seal oli kokku 12 perekonda). Vahide poeg soovis et tal oleks oma isa ja ema pilt. Minu vanaema lõi- kas oma pulmapildilt nurga välja ja kinkis selle poisile sünnipäevaks (vt väike pilt).

Pildi ja parandused saatis
Edgar Grünberg

Võiküla autojuhtidele

Meid on neli kinnistut Kuivastu sadamas – Silla, Tõnise, Sala ja Juurika, kes kannatavad müra ja tolmu pärast, mida Võiküla autod põhjustavad, kasutades Kuivastu ja Võiküla vahelist "hobuseteed", mis kulgeb paarisaja meetri kaugusel merest läbi kahe jõekese, meie õuede ja töökoja trepi eest või pealt, kui ette on autosid pargitud. Sama auto võib nädalalõpul teha kümme reisi ja vahel on ka veoautosid, kel munkiviteel sõit keelatud. See tee on natuura-alal ja sobib kindlasti matkarajaks jalgsi või rattaga inimestele, aga meile ta on krundile pääsemiseks. Ei ole põhjust värvata ette panna, sest küsimus ei ole loomades, vaid autojuhtides, kes on kirjaoskajad ja tunnevad liiklusmärke. Seepärast palume valda, sadamat ja Võiküla külavanemat, et nii Kuivastusse kui Võikülasse tuleks "Läbisõit keelatud" ja rahu meie õuede.

Edastas: Marje Nykänen

Muhu Lasteaed kuulutab välja konkursi 3 täiskoormusega lasteaiaõpetaja leidmiseks:

2 tähtajalist kohta lapsehoolduspuhkuse ajaks, tööleasumise september 2021 ja 1 koht tähtajatu lepinguga, tööleasumise oktoober 2021.

Konkureerimiseks palun esitada järgmised dokumendid:

1. Kirjalik avaldus
2. CV
3. Haridust ja kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide kopeiad
4. Motivatsioonikirj
5. Muud dokumendid, mida kandideerija oluliseks peab

aadressil: Muhu Lasteaed, Liiva küla, Muhu vald, Saare mk., 94701 või e-postile: reet.hobustkoppel@muhu.ee

Dokumentide esitamise viimane päev on 15. august 2021.

Täpsustavat teavet saab tel. 45 30 685 või 56 69 1980.

Riigivara põllumajanduslikuks kasutamiseks andmine

Maa-amet on välja kuulutanud avaliku elektroonilise enampakkumise piirkonnas asuvate kinnisasjade kasutamiseks andmiseks. Pakkumiste esitamise tähtaeg on **25. august 2021**. Muhu vallas on enampakkumisel järgmistel maatükkidel asuvad põllumaad:

- Lepiku küla Raavi (47801:005:0020)
- Lepiku küla Jaani (47801:005:0022)
- Raagma küla Poldri (47801:006:0040)
- Raagma küla Taalismi (47801:006:0041)
- Raugi küla Kalla (47801:001:0521)
- Raugi küla Malla (47801:001:0522)
- Hellamaa küla Nautsesoo (47801:001:0525)
- Kuivastu küla Postijaama (47801:008:0023)
- Lõetsa küla Kraavi (47801:001:0524)
- Vahtaste küla Põlluveere (47801:001:0503)

Täpsemat teavet saab Maa-ameti kodulehelt aadressiga www.maaamet.ee

Looduses liikuja reisiapteegis võiks olla: putukatõrjevahend, päikesekaitsevahend, plaastriid ja antiseptik, ühekordseks kasutamiseks mõeldud külmakompress, mille saab loodusesse kaasa võtta, allergiaravimid, kui peres on allergikuid ning valu- ja palavikku alandav ravim, kui ollakse pikemalt reisimas või matkamas.

Keskkonnaamet kutsub pildistama invasiivseid võõrnäidjaid

Hispaania teeteo kõrval levib Eestis jõudsalt teinegi võõrnäidjaliik, väiksem ja väledam mustpeanäidjas. Et koguda ohjamiskava tarbeks teavet mõlema invasiivse liigi leviku kohta, palub Keskkonnaamet võõrnäidja leidudest Teokaardi rakenduse kaudu teada anda. Et ennetada uute võõrnäidjate massilist levikut, on teokaardile oodatud ka tundmatute näidjate pildid.

Teokaart on kättesaadav veebiaadressil teokaart.keskkonnaamet.ee ning sinna tuleks kanda leiu võimalikult täpne asukoht koos märgatud näidja fotoga. Kogutud teavet kasutatakse võõrliikide riikliku ohjamiskava täiustamiseks ning avalikkuse teavitamiseks.

Enne näidjate hävitamist tuleks veenduda, et tegu pole meie oma kohalike liikidega, näiteks mõne seateo liigiga. Kohalikud liigid võivad võõrnäidjate ohjamisele hoopis aidata, süües nende mune. Lisaks ei ole kohalikud liigid kunagi massilised, toituvad aiasaaduste asemel peamiselt ködukihi ja toodavad väga vajalikku huumust.

Lähemalt muhu.ee teadete 29. juuli postitusest.

Murdesõnastik: muhu.rehepapp.com/murre

avatud E-L
kl 10–17.
Tel. 5348 9445,
Mare.

Soovid osta - müüa kinnisvara või vajad hüva nõu?
Võta ühendust: **Lauri Kolk**
Tel: +372 5191 2950,
lauri@adrem.ee
www.adrem.ee

Kõige ülevaatlikum info Muhumaa kinnisvarast! Adrem Kinnisvara tegutseb Saare maakonna kinnisvaraga juba aastast 2002!

Saare korsten OÜ

Korstnapühkimisteenus
Töö puhas ja põhjalik

Korstnapühkija Aadu Sild
Kutsetunnistuse nr 138888

Tel. 56935883

saarekorsten@gmail.com

XII Vaba Rahva Laul

Üks võimalus on koos tähistada 30. Eesti taasiseseisvumispäeva **20. augustil kl 19 muinasjutulisel Rakvere Vallimäe uuel Vabaajakeskuse lauluplatsil**. XII Vaba Rahva Laul on 2021. aastal ainuke laulupidu koos suure ühendkooriga, tippolistidega ja rahvatantsuga.

ELAGU.EESTI!

Keskkonnaamet ootab teateid karuputke võõrliikidest, et piirata nende ohtlike taimede levikut. Oluline on teada anda ka üksikutest taimedest, sest üks taim võib anda kuni 100 000 seemet. Karuputke võõrliigid on 1,5...4 m kõrgused ja säravalgete õitega taimed. Õie-sarikates on üle 50, tipmises sarikas üle 100 väikese õisiku, alumised õisikud on pikemad kui keskmised. Taimede lehelabade on kuni ühe meetri laiused ja enam kui meetri pikkused, varred on jämedad, soonilised, karekarvased, punakate täppide ja triipudega. Lähemalt saab lugeda Keskkonnaameti kodulehelt.

Taimest teatamiseks on kaks võimalust: tee karuputke võõrliigist foto ja saada see koos asukohakirjeldusega aadressile info@keskkonnaamet.ee; sisesta vaatlus loodusvaatluste andmebaasi.

Kõik taimede uued kasvukohad kaardistatakse, lisatakse andmebaasi ja liidetakse riikliku tõrje plaanidesse. Keskkonnaamet korraldab tõrjetööd maist kuni septembrini.

Näitused avatud Loovuspesa maja ees ja Hellamaa poe suurte akende taga.

Avatud aedade ettevõtmises raames võõrustas külastajaid ka kolm Muhu majapidamist, kirjutas 5. juuli Meie Maa. Avatud olid 7 Tuule aed – Jüri-Jaani talustuudio Lõetsa külas, Portselaniaed – Uisu talu Levalõpme külas ja Vabariigi Presidendi laureaat 2020 Sireliaed – Saariku talu Viira külas.

TOOROS

KAEVETEHNIKA RENT JA VEOTEENUSED
VEOAUTO | MINIEKSKAVAATOR | RATASLAADUR

info: tooros.ee | +372 5567 2000

**LAUPÄEVAL,
14. AUGUSTIL 2021**

**XVIII
MUHU JOOKS**

PÕHIJOOKS
21,1km (poolmaraton), start kell 11.00
Start ja finiš Liiva staadionil
Registreerimine kell 9.00-10.30
Muhu Spordihallis
Osavõtumaks eelregistreerimisel 5€, jooksupäeval 10€.
(2003. a. ja nooremad TASUTA)

RAHVAJOOKS
6,3km, start kell 11.20
Start ja finiš Liiva staadionil
Registreerimine kell 9.00-10.30
Muhu Spordihallis
Osavõtumaks eelregistreerimisel 3€, jooksupäeval 5€.
(2003. a. ja nooremad TASUTA)
Rahvajooksule oodatud ka kepikeid ja matkajad.

LASTEJOOKS
200 m, start kell 13.15 Liiva staadionil.
Registreerimine kell 9.00-10.30
Muhu Spordihallis ja staadionil.
Osavõtt - TASUTA

EELREGISTREERIMINE
19. juuli - 12. august
Liiva Turismiinfopunktil
ja muhu valla kodulehel:
www.muhu.ee

Info ja juhend: www.muhu.ee

KÕIGI
OSALEJATE VAHEL
LOOSITAKSE VÄLJA
JALGRATAS!

MUHU VALD

SAAREMAA SPORDIKLUBI

SPORDIKLUBI MUHU

WHO on seadnud eesmärgiks aastaks 2030 üles leida kõik **C-hepatiidi** viirusekandjad ja peatada viiruse levik globaalselt. Viiruse vastu ei ole vaktsiini, kuid haigus on ravitav. C-hepatiiti võib nakatuda igatüüpi. Eesti Haigekassa võimaldab C-hepatiidi ravi kõigile ravikindlustusega patsientidele. Peamised C-hepatiidi riskirühma kuuluvad inimesed on 1) saanud vereülekannet enne 1994. aastat, 2) kokku puutunud nakatunud inimese verega, 3) lasknud ennast tätoveerida või augustada, 4) kas või üks kord jaganud süstalt. Lisateave: www.Chepatiit.ee

Kirikuteated

EELK Muhi Katariina kogudus

Pühapäev, **8. august**. 11. pühapäev pärast nelipüha. Soosinguajad Kl 14 jumalateenistus armulauaga (kirikus).

Pühapäev, **22. august**. 13. pühapäev pärast nelipüha. Jeesus - meie aitaja.

Kl 14 jumalateenistus armulauaga (kirikus).

Värsked teated kodulehel: muhu.eelk.ee

Koguduse õpetaja **Hannes Nelis**
Tel. 529 1881, e-post: hannes.nelis@eelk.ee

EAÕK

Rinsi Neitsi Maria Kaasani Pühakuju kogudus

Hellamaa ülemapostlite Peetruse ja Pauluse kogudus

Teenib preester **Toivo Treima**, tel 5635 0051; toivo@eoc.ee

IN MEMORIAM

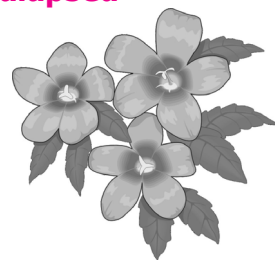
Meie hulgast lahkusid

7. juulil 92-aastane **Leida Kesküla**.
9. juulil 82-aastane **Arvo Avilo**.
14. juulil 97-aastane **Maimu Saarväli**.
16. juulil 62-aastane **Lembit Ots**.

Tunneme kaasa omastele!

Mihklikuu juubilarid ja sünnipäevalapsed

Endel Jõesalu	98 (22.9)
Laine Pallas	94 (6.9)
Salme Maripuu	91 (16.9)
Heljo Nikkel	89 (30.9)
Helju Vaga	88 (10.9)
Vilma Lentsius	88 (25.9)
Elve Palu	88 (30.9)
Helvi Maripuu	87 (8.9)
Helju Auväart	87 (19.9)
Johannes Sugul	86 (18.9)
Veljo Menind	86 (20.9)
Maie Schmuul	86 (25.9)
Heimar Keinast	85 (18.9)
Estella Viik	84 (14.9)
Matti Tamm	82 (1.9)
Endel Noor	82 (17.9)
Vello Tikerpalu	81 (1.9)
Sirje Mölder	81 (8.9)
Maie Aavik	81 (17.9)

Elmo Tint	75 (5.9)
Aime Marksa	75 (18.9)
Hannu Johannes Kinnunen	70 (8.9)
Enda Liik	70 (9.9)
Margus Suurkivi	65 (22.9)
Eenos Altmäe	65 (29.9)
Urmas Viik	60 (11.9)
Mati Vaikmaa	60 (15.9)
Ando Vaga	60 (26.9)

Palju õnne!

Märkus: kes ei soovi oma sünnipäeva avaldada, palume sellest märku anda vähemalt kaks kuud enne, kuna Muhulane avaldab igas numbris mitte algava, vaid järgmise kuu sünnipäevalapsed.

Muhu maalinna tutvustab Jaan Tamm veel **28. augustil** kell 12.

* Müüa heas korras aerupaat Kasse 430 koos 5 hj Suzuki mootoriga. Asub Muhus, hind 1700 eurot. Kontakt: 55 985 859.

* Ostan korteri, maja või äripinna Muhu saarel. Telefon 512 3086.

MEITE MEKK CATERING – restoran Sinu valitud kohas!

Tellida saab toitlustuse täis-teenust alates laua katmisest ja teenindamisest kuni laua koristamiseni.

Samuti saab tellida toite eraldi: kuum- ja külmlauda, suupisteid, saiakesi, pirukaid, kooke, torte ja palju muud.

Võimalik rentida ka nõusid.

Küsi pakkumist!

telefon: 53 474 284

E-mail: meitemekk@gmail.com

www.facebook.com/Meite-Mekk-Catering

Noorte kitarrivõistlusest, mille võitjaks ka 6-aastane Muhi tüdruk Grethe Uustalu, kirjutas 9. juuli Meie Maa ja 10. juuli Saarte Hääl.

Filmi "Siin me oleme" uuest versioonist "**Suvitajad**" kirjutas 9. juuli Meie Maa.

Heategevuskontserdist Viikide toetuseks kirjutas 19. juuli Meie Maa. Täpsem teave lisandub veebilehele www.urmasviik.ee

Kellasepatöökojast Nõmmkülas kirjutas 3. juuli Saarte Hääl. Vanas Oliveri kaupluse ruumides tegutseb kellassepp Jaanus Pöld.

Septembri Muhulase materjalid on teretulnud **31. augusti õhtuni**.

Toimetab Anu Pallas,
tel: 5228 929, e-post: muhulane@muhu.ee
Muhulane ilmub kord kuus.
Internetis www.muhu.ee/muhulase-arhiiv
Trükkitud Saaremaa Trükikoda 450 eks.
Hind 50 eurosent